

Greinargerð útgáfa rekstrarleyfis FE-1208

1. Almennt

Bleikja ehf. (kt. 470121-0840), Laugum, 851 Hella, sótti um nýtt rekstrarleyfi vegna landeldis á 100 tonnum af laxi, bleikju og regnbogasilungi í seiða- og matfiskeldi að eldisstöð sinni á Laugum, Rangárþingi ytra, dags. 20. janúar 2022.

Fiskeldisstöð Bleikju ehf. að Laugum er staðsett á landi með frárennsli um tromlusíu og síðan í setþró sem er staðsett í frárennslinu. Fráveituskurður leiðir frárennslið út í Árneshvít í Þjórsá. Í rekstrarleyfum fiskeldisstöðva á landi er skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur. Búnaður eldisstöðvarinnar er þannig að í öllum körum eru ristar til að hindra að fiskur geti strokið og þar að auki mun allt frárennsli stöðvarinnar fara um tromlusíu og setþró áður en það rennur í Þjórsá. Óverulegar líkur eru taldar á stroki úr stöðinni þegar tillit er tekið til varnarbúnaðar í körum og í frárennsli stöðvarinnar.

Matvælastofnun staðfestir að móttakin eru öll gögn sem stofnuninni ber að óska eftir skv. lögum og reglugerð um fiskeldi og staðfestir að þau teljist fullnægjandi. Matvælastofnun auglýsti tillögu að rekstrarleyfi á tímabilinu 6. mars 2023 til 3. apríl 2023 og engin athugasemd barst vegna tillögunnar. Matvælastofnun hefur farið yfir og kynnt sér tilkynnta framkvæmd og ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu, og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu.

2. Afstaða til mats á umhverfisáhrifum

Framkvæmd Bleikju ehf. að Laugum var tilkynnt til Skipulagsstofnunar þann 28. júlí. 2022. Matvælastofnun skilaði umsögn vegna mögulegrar matsskyldu til Skipulagsstofnunar þann 19. ágúst 2022. Í umsögninni kemur fram að stofnunin telji ekki tilefni til að umrædd framkvæmd fari í gegnum mat á umhverfisáhrifum þar sem hún sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, þ.e. að hafa verulega óafturkræf umhverfisáhrif eða valda verulegum spjöllum á umhverfinu sem ekki er hægt að fyrirbyggja eða bæta úr með mótvægisáðgerðum. Varðandi afstöðu Matvælastofnunar vegna umhverfisáhrifa horfir stofnunin sérstaklega til þátta er snúa að sjúkdómum og stroki. Skipulagsstofnun gaf út ákvörðun þann 19. september 2022 þess eðlis að framkvæmdin væri ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Í ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu vegna rekstrarleyfis Bleikju ehf. að Laugum kemur fram að fyrirhugað eldi muni fyrst og fremst hafa möguleg áhrif á viðtaka en að með hliðsjón af þeim aðgerðum sem kynntar eru til að auka hreinsun á frárennsli muni áhrif á vatnsgæði verða óveruleg en að mikilvægt sé að viðtaki verði vaktaður. Þá telur Skipulagsstofnun að búnaður stöðvarinnar sé nægilegur til að óverulegar líkur séu á að eldisfiskur sleppi og blandist við villta fiska. Umhverfisstofnun setur losunarmörk út frá fódurnotkun eldis, hreinsun frárennslis og aðstæðum við útrás viðtaka. Matvælastofnun telur að með því sé tryggt að lágmark lífræns úrgangs berist út í viðtaka.

Matvælastofnun álitur að náttúrulegar aðstæður á fyrirhuguðu eldi Bleikju ehf., eldistegund eða eldisaðferð gefi ekki tilefni til neikvæðra vistfræði- eða erfðafræðiahrifa. Matvælastofnun telur að umhverfisáhrif vegna framkvæmdarinnar verði afturkræf verði starfseminni hætt. Eins og fram hefur komið þá hefur Matvælastofnun kynnt sér tilkynnta framkvæmd fyrirtækisins, rekstrarleyfisumsókn ásamt fylgigögnum, ákvörðun Skipulagsstofnunar um matskyldu og önnur gögn sem liggja fyrir við afgreiðslu málsins og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu. Matvælastofnun staðfestir að framkvæmd Bleikju ehf. að Laugum er í samræmi við tilkynnta framkvæmd.

3. Umsagnir til Matvælastofnunar vegna leyfisins

Matvælastofnun óskaði eftir umsögnum frá Fiskistofu, Hafrannsóknastofnun og Rangárþingi ytra þann 17. október 2022.

Hafrannsóknastofnun veitti umsögn þann 7. nóvember 2022 og bendir á að komi til slysasleppinga í viðtaka, sé tilefni til neikvæðra áhrifa fyrirhugaðra eldistegunda á lífríkið. Stofnunin telur mjög mikilvægt að hreinsibúnaður við eldisstöðina sé ávallt í fullri virkni og að ekki verði misbrestur á því þannig að tromlusíur og/eða settjörn yfiryllist. Hafrannsóknarstofnun varar við því að á sama tíma verði í eldi í stöðinni lax af norskum uppruna og laxfiskar til sleppinga við fiskrækt. Matvælastofnun bendir á það að framkvæmdaraðili hefur alfarið fallið frá því að vera með villta laxfiska til fiskræktar í stöðinni.

Rangárþing ytra veitti umsögn þann 17. október 2022 og vísaði í umsögn skipulagsnefndar sveitarfélagsins um sama mál til Skipulagsstofnunar 10. ágúst 2022, en þar segir að í samræmi við 6. gr. laga nr. 106/2000 hafi Skipulagsnefnd Rangárþings ytra farið yfir tilkynningu framkvæmdaraðila. Niðurstaða nefndarinnar sé að umrædd aukning á framleiðslu lífmassa sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, sbr. viðmið í 2. viðauka laga nr. 106/2000. Því telji nefndin að framkvæmdin skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Umsögn barst ekki frá Fiskistofu.

4. Gildistaka

Matvælastofnun hefur nú tekið ákvörðun um útgáfu rekstrarleyfis til Bleikju ehf. að Laugum í Rangárþingi ytra. Rekstrarleyfið heimilar 100 tonna hámarkslífmassa á laxi, bleikju og regnbogasilungi til seiða- og matfiskeldis að eldisstöðinni við Laugum í Rangárþingi ytra.

Rekstrarleyfið byggir á skilyrðum laga og reglugerðar um fiskeldi.

Rekstrarleyfið tekur gildi þegar Matvælastofnun hefur gert úttekt á fiskeldisstöð. Markmið úttektar er að staðreyna eftir fönngum að rekstrarleyfishafi sé fær um að fullnægja skilyrðum laga þessara og skilmálum rekstrarleyfis. Gildistaka rekstrarleyfis landeldisstöðvar er háð því skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði sem staðsettur er í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur.

Samhliða útgáfu rekstrareyfis þessa fellur skráning til fiskeldis hjá Bleikju ehf. úr gildi. Þá afhendir Matvælastofnun jafnframt útgefið starfsleyfi Umhverfisstofnunar. Rekstrarleyfið gildir til 17. 04 2039.

Selfoss 17. apríl 2023